Λόγος Η': Διδασκαλία ηθική για τους άρχοντες των χριστιανών (Αγιος Μάξιμος ο Γραικός)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 18 Ιανουαρίου, 2015

Με αφορμή τις επικείμενες εθνικές εκλογές του Ιανουαρίου 2015. Μια άλλη (τρίτη) ματιά... [Η πρώτη εδώ και η δεύτερη εδώ]

Η ανδρεία του σώματος έχει
την ιδιότητα να καταβάλλει τα σώματα των εχθρών, να συντρίβει τα γερά τείχη των πόλεων και να μάχεται τον ορατό εχθρό, ενώ **η**
ανδρεία της ψυχής του θεοσεβούς βασιλέως πρέπει να συνίσταται στο να νικάει τα
σαρκικά πάθη με τον φόβο του Θεού και με τον θείο ζήλο. Αυτό μαρτυρεί ο λόγος του Θεού που λέγει: «*Τω φόβω δε*
Κυρίου εκκλίνει πας από κακού». Και **τί**
μεγαλύτερο κακό μπορεί να υπάρχει από τα σαρκικά πάθη, που εναντιώνονται της
ψυχής για να την παραμορφώσουν ενώπιον του Θεού και Δημιουργού της;
Προσπάθησε λοιπόν, ευσεβέστατε άρχοντα, να την κρατήσεις αγνή για τον αθάνατο Βασιλέα και Νυμφίο της, για να αξιωθεί και αυτή μαζί με τις φρόνιμες παρθένες, κρατώντας το αναμμένο λυχνάρι, να εισέλθει στην ουράνια παστάδα του Νυμφίου της.

Ευσεβέστατε άρχοντα, να θεωρείς αληθινό βασιλέα και
αυτοκράτορα αυτόν που όχι μόνο εξασφαλίζει την ευημερία των υπηκόων του με την
δικαιοσύνη και τους καλούς νόμους, αλλά αυτόν που υπερνικά πάντοτε τα άλογα
πάθη της ψυχής του, την οργή και τον θυμό και τις άνομες σαρκικές επιθυμίες. Γιατί όποιον τον νικούν τα άλογα πάθη, δεν αποτελεί
την έμψυχη εικόνα του ουρανίου Κυρίου, αλλά μόνο το ανθρωποειδές ομοίωμα της άλογης φύσεως.

Ο αληθής θεϊκός νους όχι μόνο στολίζει εσωτερικά
τον άνθρωπο με σοφία, πραότητα και κάθε αλήθεια, αλλά τακτοποιεί τα εξωτερικά
μέλη του σώματός του, όπως τα μάτια, τα αυτιά, την γλώσσα και τα χέρια .
Αυτός ο νους δεν μπορεί να του επιτρέψει να απολαμβάνει

με τα μάτια του ακόλαστα την ομορφιά του άλλου ή να ακούει τα άσεμνα τραγούδια και τα αισχρά αστεία των γελωτοποιών και των ιερόσυλων ή να ακούει τις συκοφαντίες φθονερών ανθρώπων ή ο ίδιος να αδικεί με την γλώσσα του, να κακολογεί και να αισχρολογεί και να προσβάλλει τους άδικους ή να αρπάζει ξένες περιουσίες. Και με ποιόν τρόπο μπορούμε να αποκτήσουμε αυτήν την Χάρη του Σωτήρος, μας το διδάσκει ο θεόπνευστος προφητάναξ Δαυίδ, ψάλλοντας υπό μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων: «*Εν τίνι κατορθώσει νεώτερος την οδόν αυτού*»; Αυτή είναι η ερώτηση, στην οποία το Άγιο Πνεύμα απαντάει: «*Εν τω φυλάξασθαι τους λόγους σου*», δηλαδή με το να εκτελεί τις εντολές του Βασιλεύοντος στους ουρανούς. Γι' αυτό και αλλού προσεύχεται λέγοντας: «*Χρηστότητα και παιδείαν και γνώσιν δίδαξόν με, ότι ταις εντολαίς σου επίστευσα*». Εάν τηρούμε ολόψυχα αυτές τις εντολές, θα λάβουμε αναμφίβολα κάθε χάρη και πνευματική ευλογία.

«*Δικαιοσύνη υψοί έθνος*», λέγει ο σοφός Σολομών. Και ο πατέρας του είπε: «*Δίκαιος ει, Κύριε, και ευθείαι αι κρίσεις σου. Ενετείλω δικαιοσύνην τα μαρτύριά σου και αλήθειαν σφόδρα*». Και αλλού λέγει: «*Οφθαλμοί Κυρίου επί δικαίους, και ώτα αυτού εις δέησιν αυτών. Πρόσωπον δε Κυρίου επί ποιούντας κακά του εξολοθρεύσαι εκ γης το μνημόσυνον αυτών*». **Αυτός που βασιλεύει ευσεβώς στην γη έχει ανάγκη κυρίως από την δικαιοσύνη. Τότε τον βοηθάει και τον συντρέχει αόρατα στην διακυβέρνηση του επιγείου βασιλείου του ο ίδιος ο Βασιλέας της δικαιοσύνης, ο Ιησούς Χριστός, ο οποίος είναι Θεός των πάντων**. Ευσεβέστατε άρχοντα, επιδίωκε να αποκτήσεις αυτήν την αρετή, για να μπορέσεις και εσύ να πεις με θάρρος: «*Εγώ δε εν δικαιοσύνη οφθήσομαι τω προσώπω σου, χορτασθήσομαι εν τω οφθήναί μοι την δόξαν σου*». Τότε, προσευχόμενος στον Κύριο των πάντων να σε βοηθήσει και να σε σώσει από τις θλιβερές περιστάσεις, θα μπορέσεις να πεις χωρίς αιδώ: «*Εποίησα κρίμα και δικαιοσύνην· μη παραδώς με τοις αδικούσι με*».

«*Εμνήσθην του Θεού και ευφράνθην ηδολέσχησα, και ωλιγοψύχησε το πνεύμα μου*», λέγει αυτός ο δίκαιος προφητάναξ. Αληθινά είναι άξια θαυμασμού και κάθε επαίνου η αρετή αυτού του εναρέτου και θεοσεβούς, που μολονότι ήταν περιβεβλημένος από αναρίθμητα και πολύτιμα αγαθά αυτού του αιώνα, δεν χάρηκε τίποτα από αυτά, κατά την δική του διαβεβαίωση, παρά μόνο την μνήμη του Θεού. Και αυτό είναι δίκαιο. Επειδή **η μνήμη των αγαθών της ζωής και η ολόψυχη προσκόλληση σε αυτά μας στερεί την απόλαυση**

των αιωνίων αγαθών και μας απομακρύνει από αυτά. Αντιθέτως η παντοτινή μνήμη του Δημιουργού που μεριμνά για τα πάντα, του παναγάθου Θεού και Κυρίου, που συνίσταται στην εκτέλεση των σωτηρίων εντολών Του, μας κάνει αναμφίβολα κληρονόμους της αιωνίας ζωής και της ατελεύτητης βασιλείας.

Ας εξετάσουμε σοφά, για να
κατανοούμε σωστά την δύναμη των λόγων της Αγίας Γραφής: **«*Ποιμένες πολλοί διέφθειραν τον***
***αμπελώνα μου, εμόλυναν την μερίδα μου*». Αυτό το θείο ρητό χρειάζεται μεγάλη**
προσοχή και πρακτική εφαρμογή από τους βασιλείς και ιερείς, που επιθυμούν να
βασιλεύουν θεάρεστα στην γη. Αν οι άνθρωποι που τους εμπιστεύτηκαν και ονομάζονται χριστιανοί αποτελούν τον αμπελώνα και την κληρονομιά του Κυρίου, ενώ ποιμένες αυτής της ιερής κληρονομιάς του Υψίστου Κυρίου είναι οι βασιλείς και ιερείς και άλλοι αξιωματούχοι, τότε ας προσέχουν αυτοί πολύ, πώς τους εξουσιάζουν και τους κυβερνούν —κατά τον νόμο και τις εντολές που δόθηκαν από τον Ύψιστο Κύριο. Όσοι «*αγρυπνούσιν υπέρ*
των ψυχών» έχουν να δώσουν αναφορά γι’ αυτούς στον Ύψιστο, όπως λέγει ο θείος Απόστολος.

«***Ου γαρ εστιν η βασιλεία του Θεού***
βρώσις και πόσις, αλλά δικαιοσύνη και ειρήνη και χαρά εν Πνεύματι Αγίω· ο γαρ
εν τούτοις δουλεύων τω Χριστώ ευάρεστος τω Θεώ και δόκιμος τοις ανθρώποις».
Ποιά αντίρρηση μπορούμε να φέρουμε σε
αυτά εμείς οι ταπεινοί, που βασίζουμε όλη την ελπίδα της σωτηρίας μας στο ότι
δεν τρώμε κρέας, ψάρι και βούτυρο στην διάρκεια των αγίων νηστειών;
Αλλά, από την άλλη, δεν παύουμε να αδικούμε
τους πτωχούς, να τους στερούμε την περιουσία τους, να τους τραβάμε στα δικαστήρια, να πράττουμε εχθρικά εναντίον τους και να τους εξαγριώνουμε με
διαφόρους τρόπους. Η αυτοσυγκράτηση από τα παχυντικά φαγητά και η προσευχή, που
χρειάζεται για τον φωτισμό των πνευματικών δυνάμεων, είναι πολύ καλή και
ωφέλιμη για την νέκρωση των σαρκικών επιθυμιών. **Θα πρέπει να προσθέσουμε σε αυτά και την εγκράτεια των παθών της ψυχής**,
ώστε να μη μας αφορά το ρητό, «*φυλασσόμενοι*
μάταια και ψευδή έλεον αυτών εγκατέλιπον». Επίσης «*βρώμα δε ημάς ου παρίστησι*

τω Θεώ», λέγει ο Απόστολος.

Μη θεωρείς άριστο σύμβουλο αυτόν που σε ωθεί σε
άδικες μάχες και πολέμους, αλλά αυτόν που σε συμβουλεύει να αγαπάς πάντοτε την
ειρήνη και την ησυχία με όλους τους γειτονικούς λαούς, οι οποίοι περιβάλλουν το
θεοφιλές κράτος σου. Επειδή ο
πρώτος **προκαλεί στο κράτος σου την οργή**
και την αγανάκτηση του Θεού, σύμφωνα με το ρητό, «*διασκόρπισον έθνη τα τους πολέμους θέλοντα*». Και αλλού λέγει: «*Άνδρα αιμάτων και δόλιον βδελύσσεται Κύριος*»,
ενώ ο δεύτερος σε κάνει, μαζί με τον πραότατο βασιλέα Δαυίδ, εξυπνότατο εκτελεστή της θείας εντολής, που λέγει, «*ει*
δυνατόν, το εξ υμών μετά πάντων ανθρώπων ειρηνεύοντες» και αλλού λέγει, «*μετά των μισούντων την ειρήνην ήμην ειρηνικός*».

Η ιερωσύνη και η βασιλεία είναι τα δύο μέγιστα
αγαθά, που δόθηκαν στο ανθρώπινο γένος από την Υψίστη Θεία πρόνοια . Η πρώτη, υψώνοντας πάντοτε τα όσια χέρια της με
θερμή προσευχή, ικετεύει τον Κύριο των όλων για τις αμαρτίες μας, φέρνει το έλεός Του και Τον συμφιλιώνει μαζί μας. Και ο βασιλέας ομοίως οδηγεί πάντοτε το κράτος του στο καλύτερο με τους σοφούς συλλογισμούς του, με τις άλλοτε αυστηρές και άλλοτε πατρικές εντολές του και **με**
την φροντίδα των υπηκόων του. Επομένως τα δύο αυτά χαρίσματα αποτελούν μεγάλο αγαθό, και όταν συμφωνούν μεταξύ τους και προσπαθούν να είναι ευπειθή στον ίδιο τον Ύψιστο, **εξουσιάζουν τους**
υπηκόους με την τήρηση των εντολών και της νομοθεσίας του Σωτήρος .
«*Μωυσής και Ααρών*», λέγει ο θείος
ψαλμωδός, «*εν τοις ιερεύσιν αυτού, και*
Σαμουήλ εν τοις επικαλουμένοις το όνομα αυτού· επεκαλούντο τον Κύριον, και αυτός
εισήκουσεν αυτών». Για ποιόν λόγο; «*Εφύλασσον*
τα μαρτύρια αυτού και τα προστάγματα αυτού, α έδωκεν αυτοίς».

Ευσεβέστατε άρχοντα, μην προτιμάς κανένα από το
επίγειο κάλλος περισσότερο από την αγάπη προς τον Θεό, Βασιλέα και Δημιουργό
του κράτους σου, για να σε δοξάσει
και Αυτός εσένα και σε αυτόν τον αιώνα και στον μέλλοντα. Μόνο το κάλλος της ψυχής είναι αληθινή ομορφιά, εφόσον είναι στολισμένη με αρετές, δηλαδή με την **δικαιοσύνη**, την **σωφροσύνη**, τον **συνετό νου**, την **ανδρεία**, την **πραότητα**,

την **ευσπλαχνία**, την **αγαθότητα** και την **φιλανθρωπία**, τις ιδιότητες για τις οποίες και ο Πρωτότοκος Υιός του
Θεού υμνείται με τα εξής λόγια: «*Ωραίος*
κάλλει παρά τους υιούς των ανθρώπων». Σε τί ακριβώς συνίσταται το κάλλος
Του φαίνεται από τα παρακάτω λόγια του ψαλμωδού: «*εξεχύθη χάρις εν χείλεσι*».
Ποιά άλλη χάρη μπορεί να εννοεί, αν όχι
αυτήν που υμνείται σε άλλο χωρίο της Αγίας Γραφής, όπου για την Υποστατική
Σοφία του Θεού λέγεται το εξής: «*Εκ του*
στόματος αυτής εκπορεύεται δικαιοσύνη, νόμον δε και έλεον επί γλώσσης φορεί».
Γι' αυτόν τον λόγο και ο ψαλμωδός Δαυίδ λέγει παρακάτω: «*Και έντεινον και κατευοδού και βασίλευε ένεκεν αληθείας και πραότητος*
και δικαιοσύνης». Να το νοητό κάλλος της ψυχής! Να η ασύγκριτη αγαθότητα του
Πρωτοτόκου Υιού του Θεού, λόγω της οποίας Αυτός υμνείται με τα λόγια, «*ωραίος κάλλει παρά τους υιούς των ανθρώπων*».
Το σωματικό κάλλος δεν είναι μόνο
εφήμερο και ψεύτικο, αλλά επιτίθεται σφόδρα και στο νοητό κάλλος της ψυχής και
το βλάπτει, επειδή η επιθυμία αυτού του κάλλους σκοτεινιάζει την αγαθότητα της
ψυχής και την κάνει απαίσια ενώπιον του Δημιουργού της. **Προσπάθησε λοιπόν, ευσεβέστατε άρχοντα, να**
αποκτήσεις την αγαθότητα της ψυχής, η οποία την συνοδεύει και μετά την
έξοδό της και βρίσκεται πάντοτε μαζί της κάνοντας υιούς του Θεού όσους την αξιώθηκαν.

Δεν υπάρχει στο στερέωμα
του ουρανού κανένα αστέρι πιο λαμπρό από τον ήλιο, επειδή αυτός με τις ακτίνες
του φωτίζει όλη την οικουμένη. Έτσι και **η**
όμορφη ψυχή του ευσεβεστάτου βασιλέως, η οποία είναι στολισμένη με την
δικαιοσύνη, την πραότητα, την ευσπλαχνία και αγκαλιάζει με αυτές το καθετί που
της υποτάσσεται και την περιβάλλει, παροτρύνει με την υποδειγματική ζωή της στα
αγαθά έργα, όπως ο ήλιος ζεσταίνοντας με την θερμότητά του την γη βοηθεί
στην ανθοφορία όλων των κήπων που υπάρχουν επάνω της. Αλλά να, εμφανίστηκε ένα
μικρό σύννεφο, βρέθηκε μπροστά σε αυτόν τον λαμπρότατο ήλιο και στέρησε όλη την
οικουμένη από το φως του. Κατά τον ίδιο τρόπο και η ψυχή του ευσεβούς βασιλέως,
αν σκεπαστεί με το σύννεφο των άλογων
παθών, την οργή και τον αναίτιο θυμό, την οινοποσία και τον απαίσιο πόθο,

τότε και η ίδια, αλλοίμονο! Αλλάζει τρομερά προς το χειρότερο και το καθετί καταστρέφεται από διάφορες προσβολές. Τότε η τρομερή θύελλα της επαναστάσεως και των φοβερών εξεγέρσεων κυριεύει τα πάντα και έτσι όλα κλονίζονται.**Γι' αυτό ο βασιλέας έχει πάντοτε ανάγκη από μεγάλη νηφαλιότητα του νου, για να μπορεί να κυβερνά θεοπρεπώς το βασίλειό του**.
Ας μην αφήσουμε την ψυχή μας να κοιμηθεί, αλλά ας είμαστε νηφάλιοι και ας αγρυπνούμε με τον νου μας.

Ο νους του ανθρώπου, μολονότι λέγεται ότι δημιουργήθηκε κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού, δεν διαφέρει σε τίποτα από το κερί και το χαρτί. Όπως σε αυτά μπορεί να γράψει κανείς οποιονδήποτε λόγο επιθυμεί, έτσι και ο νους του ανθρώπου **αποτυπώνει τις όποιες συνήθειες** —κακές ή καλές— **και τα όποια ήθη**, προς τα οποία είναι στραμμένος ως το τέλος. Αν κάποιος θέλει ειλικρινά να τον στολίζει με θεάρεστες συνήθειες και ήθη, ας ακούσει προσεκτικά τον εκατοστό θείο ψαλμό και ας τον επαναλαμβάνει συχνά· ας εκτελεί έμπρακτα ό,τι έγραψε σε αυτόν το Άγιον Πνεύμα, και τότε θα φθάσει πλήρως στην αρετή.

Όπως δεν ταιριάζει στην ανθρώπινη φύση να πετάει στον αέρα, έτσι **δεν είναι χρήσιμο και καθόλου ευπρεπές για τον θεόσοφο βασιλέα να επιθυμεί τα κτήματα και τα κέρδη των άλλων, επειδή αυτή η επιθυμία ωθεί τον πιο φοβερό και δίκαιο Κριτή στην εκδίκηση των αδικημένων**. Αληθινό είναι το θείο ρητό που λέγει: «*Έγνων ότι ποιήσει Κύριος την κρίσιν των πτωχών και την δίκην των πενήτων*». Και αλλού λέγει: «***Από της ταλαιπωρίας των πτωχών και από του στεναγμού των πενήτων, νυν αναστήσομαι, λέγει Κύριος***».
Επομένως, **ο κάθε ευσεβής ας απορρίψει από τον εαυτό του αυτήν την θεομίσητη επιθυμία**, επειδή «*φοβερόν το εμπεσείν εις χείρας Θεού ζώντος*».
Και πάλι λέγει: «***Ούτε πλεονέκται... ουχ άρπαγες βασιλείαν Θεού ου κληρονομήσουσι***».

Ο θείος ψαλμωδός, εξομολογούμενος στον καθοδηγητή των ανθρωπίνων καρδιών, είπε: «*Ουκ εκολλήθη μοι καρδία σκαμβή*». Δεν είναι περίπλοκο αυτό το θείο ρητό, περιέχει όμως μεγάλο, πολύ ψυχωφελές και χρήσιμο νόημα για όσους το ακούν. Επειδή **ο ευσεβής βασιλέας πρέπει**

να καταβάλει μεγάλη προσπάθεια όχι μόνο για να τηρήσει μέχρι τέλους την
συνείδησή του στην ορθότητα και την αγνότητα των θεοσεβών σκέψεων, αλλά και να
απομακρύνει αμέσως όσους του προτείνουν και τον συμβουλεύουν κάτι κολασμένο,
και να μην τους αφήνει να κατευθύνουν τα λόγια τους στον ελεύθερο νου του
βασιλέως. «*Φθείρουσιν ήθη χρηστά*
ομιλίαι κακαί», λέγει ο θείος Απόστολος. Όπως η συναναστροφή και η συνομιλία με καλούς και εναρέτους άνδρες φωτίζει πολύ και βελτιώνει τον νου μας, έτσι και η συναναστροφή και η συνομιλία με κακούς ανθρώπους συνήθως τον σκοτεινιάζει και τον διαφθείρει εντελώς.

Πριν από κάθε καρπό
εμφανίζεται το άνθος, και για το άνθος η γη χρειάζεται ένα καλό πότισμα.**Σε κάθε καλή πράξη του βασιλέως προηγείται η**
καλή διάθεση του πνεύματός του, που είναι ελεύθερο και βρίσκεται πιο ψηλά από
κάθε υποταγή. Είναι ίδιον του βασιλέως, που είναι αληθώς ευσεβής, να ευχαριστεί πολύ και να επιβραβεύει τους αξιωματούχους που βρίσκονται στην εξουσία και τους άλλους υπηρέτες του. Επειδή κατά κάποιον τρόπο οι άρχοντες στην γη μοιάζουν με τον εν υψίστοις Βασιλέα, ο οποίος «*τον*
ήλιον αυτού ανατέλλει επί πονηρούς και αγαθούς και βρέχει επί δικαίους και αδίκους»,
για να τους οδηγήσει όλους με την φιλάνθρωπη
εύνοιά του στην αληθινή γνώση του Θεού.

«*Ράβδον δυνάμεως εξαποστελεί σοι Κύριος εκ Σιών, και κατακυρίευε εν μέσω*
των εχθρών σου», λέγει ο θείος προφητάναξ Δαυίδ κατά σάρκα στον απόγονό του Ιησού Χριστό, τον μονογενή Υιό του Υψίστου. «*Ράβδον δυνάμεως*» αποκαλεί αυτός τον **τίμιο και ζωοποιό Σταυρό, επειδή με αυτόν νικήθηκε το θράσος και όλη η**
πλάνη των δαιμόνων, η ασυγκράτητη μανία των θεομάχων Ιουδαίων και επίσης οι ασεβέστατοι
διώκτες του, Έλληνες και Ρωμαίοι, εξολοθρεύτηκαν και διασκορπίστηκαν σαν σκόνη.
Ευσεβέστατε άρχοντα, να κρατάς με όλη την
ψυχή σου αυτήν την γερή και ανίκητη ράβδο, ώστε να συνθλίψεις με αυτήν τις

κεφαλές των ορατών και αοράτων εχθρών σου, όπως άλλοτε ο Μωυσής και ύστερα από
πολλούς αιώνες ο Μέγας Κωνσταντίνος. Να μοιάζεις πάντοτε με αυτούς κατά την **ορθή πίστη στον Θεό, την αγνότητα, την**
δικαιοσύνη, την ευσπλαχνία, την πραότητα και την επιμελή τήρηση των σωτηρίων εντολών
του Υψίστου, για να αξιωθείς μαζί με τους άλλους να εισέλθεις στην ατελεύτητη βασιλεία Του.

«*Στόμα δικαίου μελετήσει σοφίαν*», λέγει ο θείος ψαλμωδός, «*και η γλώσσα αυτού λαλήσει κρίσιν*». Όπως
η λυδία λίθος δείχνει τον χρυσό και το ασήμι, όταν και το ένα και το άλλο το τρίψουμε
επάνω της, έτσι και **το στόμα του ανθρώπου,**
μόλις ανοίξει και η γλώσσα κινηθεί μέσα του, φανερώνει σαφώς τις σκέψεις της
καρδιάς του. Ας εμφυσήσουμε λοιπόν μέσα της την **αρχή της σοφίας, δηλαδή τον φόβο του Θεού**. «*Αρχή σοφίας φόβος Κυρίου, σύνεσις δε αγαθή πάσι τοις ποιούσιν αυτήν*»,
δηλαδή για όσους τηρούν τις εντολές του Υψίστου, όχι μόνο με τα λόγια αλλά και με τα έργα τους. **Όπου υπάρχει ο φόβος του**
Κυρίου, λέγει ο Θεολόγος Γρηγόριος, υπάρχει και η τήρηση των εντολών του Θεού. Και
όπου υπάρχει η τήρηση των εντολών, υπάρχει και η κάθαρση του νου, και όπου
υπάρχει η κάθαρση του νου, υπάρχει η σοφία και η φώτιση του Αγίου Πνεύματος.

«*Τω λόγω του Κυρίου οι ουρανοί εστερεώθησαν και τω πνεύματι του στόματος αυτού πάσα η δύναμις αυτών*». Αυτό το θείο ρητό μας παρουσιάζει με σαφέστατο τρόπο το μυστήριο της Αγίας και Παντοδύναμης Τριάδος. Ως Κύριος παρουσιάζεται εδώ
ο ίδιος ο άναρχος και αΐδιος Θεός-Πατήρ, ως Λόγος ο προαιώνια γεννηθείς από Αυτόν
συνάναρχος και συναΐδιος Υιός και Λόγος Του, και ως Πνεύμα ο ίδιος ο θείος και προσκυνούμενος Παράκλητος. Αυτό επίσης δείχνει ότι καθετί ορατό και αόρατο δημιουργήθηκε με το θέλημα του ανάρχου Θεού-Πατρός, με τον άναρχο Λόγο Του, όπως λέγεται: «*Πάντα δι' αυτού εγένετο, και*
χωρίς αυτού εγένετο ουδέ εν ο γέγονεν». Αυτό μπορεί να το αντιληφθεί κανείς
και **αλληγορικά. Ως ουρανούς μπορούμε να εννοήσουμε**
τις υψηλές σκέψεις των ορθοδόξων βασιλέων, ως δύναμή τους την τελειότητα της ευσέβειας.

Με τον Λόγο του Κυρίου, δηλαδή, με τις άγιες εντολές του Σωτήρος, καθιερώνονται και τηρούνται αυτές με κάθε ευσέβεια, ενώ η δύναμή τους φυλάσσεται με κάθε αγιότητα
και αγνότητα. Γι' αυτό **πρέπει να τηρούν**
τις θείες εντολές σταθερά και με μεγάλη εγκράτεια, αν πράγματι θέλουν να υποστηρίζεται
πάντοτε το επίγειο και εφήμερο βασίλειό τους από την ανώτερη Βασιλεία και την
Κυριότητα. Επειδή από εκεί κατέρχεται «*πάσα*
δόσις αγαθή και παν δώρημα τέλειον», όπως έχει ειπωθεί.

Το μυστήριο της ενσαρκώσεως
του Θεού υπερβαίνει κάθε κατανόηση και λογική του ανθρώπου. **Έτσι και οι καθημερινές φροντίδες και**
μέριμνες του βασιλέως για την ευημερία των υπηκόων του υπερβαίνουν κάθε μέτρο και
κάθε λόγο. Ποτέ δεν παύουν να πνέουν οι άνεμοι και οι θύελλες, που
ταράσσουν την επιφάνεια της θάλασσας. Έτσι και **η σκέψη του ευσεβούς βασιλέως, γεμάτη από την αγάπη για τους υπηκόους**
του, ποτέ δεν μπορεί να ησυχάσει εξαιτίας των συχνών παρεξηγήσεων και των ενοχλήσεων
εκ μέρους των γειτονικών λαών. **Δεν**
θλίβεται τόσο πολύ η καρδιά της μητέρας για τα παιδιά που υποφέρουν από την
έλλειψη των βιοτικών αγαθών, όσο η ψυχή του ευσεβούς βασιλέως, που φροντίζει για
την κατάσταση και την ειρηνική ευημερία των αγαπημένων υπηκόων του .
Όταν
βλέπει τους πιστούς υπηκόους του να περνούν ήσυχη και ειρηνική ζωή, χαίρεται πράγματι η θεάρεστη ψυχή του. Αληθινά μακάριοι και τρισμακάριοι είναι αυτοί οι βασιλείς και παντοτινοί φίλοι του Θεού και πιστοί δούλοι Του, επειδή προσπαθούν πάντοτε να μοιάζουν με τον Ύψιστο βασιλέα κατά την **δικαιοσύνη**, την **φιλανθρωπία**
και την **πραότητα προς τους υπηκόους τους**.

Φως εκ Φωτός, το πατρικό
φέγγος είναι ο Χριστός, που είναι Θεός και Κύριος των όλων. Αυτός με τα αναρίθμητα
και σαφέστατα ρητά, τις παραβολές και τα εξαίσια θαύματα και με τον ίδιο τον θάνατό Του έδειξε την άμετρη φιλανθρωπία Του και την Χάρη Του προς εμάς τους αχαρίστους.
Παρομοιάζει τον εαυτό Του με τον ποιμένα των προβάτων, που άφησε ενενήντα

εννέα
πρόβατα που δεν χάθηκαν και πήγε να βρει το χαμένο από το ιερό ποίμνιό του πρόβατο. Έτσι έδωσε και τον κανόνα του θεαρέστου ποιμένα σε όλους αυτούς, που έπρεπε να γίνουν ύστερα από Αυτόν εκπρόσωποι του πολυεθνούς ποιμνίου Του, τους ορθοδόξους ιερείς και βασιλείς. Αυτοί **φροντίζουν**
και μεριμνούν εξίσου για όλους αυτούς που βρίσκονται υπό την εξουσία τους στις
πόλεις και τα κράτη, συνδυάζοντας την εξουσία με την πατρική στοργή , για να
διατηρούν πάντοτε όλοι την αγάπη και την δικαιοσύνη, **ζώντας την ζωή τους κατά τις άγιες εντολές του Κυρίου των όλων**.

Έχει πράγματι χαθεί από το
ιερό ποίμνιο του Χριστού αυτός που χαίρεται την αδικία και την αρπαγή της ξένης περιουσίας. Και όποιος τον οδηγεί από τον πονηρό δρόμο της πλάνης του στην κατά Θεόν ζωή και στην αλήθεια είναι αληθής ποιμήν των λογικών προβάτων του Χριστού. Όταν ο θυρωρός του ανοίγει την θύρα των νοερών ουρανίων ανακτόρων, αυτός μπαίνει μέσα με χαρά και εξέρχεται με κάθε σιγουριά και «*νομήν ευρήσει*», όπως λέγει η θεία φωνή του Χριστού. Τότε «*τούτω ο θυρωρός ανοίγει, και τα πρόβατα της φωνής αυτού ακούει, και τα ίδια πρόβατα καλεί κατ' όνομα και εξάγει αυτά*». Έτσι θα ακούσει: «*Ευ, δούλε αγαθέ και πιστέ! επί ολίγα ης*
πιστός, επί πολλών σε καταστήσω· είσελθε εις την χαράν του κυρίου σου».

Χαίρεται ο ποιμένας και αγάλλεται,
όταν βλέπει τα πρόβατά του να τρώνε και να χορταίνουν με χόρτα και να πίνουν καθαρό
νερό. **Ο ευσεβής και δίκαιος βασιλέας**
χαίρεται, όταν βλέπει τις πόλεις του να απολαμβάνουν το μυστικό και νοερό χορτάρι
της καλής πίστεως και να πίνουν το ύδωρ της ειρήνης και της ησυχίας. Ο ποιμένας των αλόγων προβάτων χαίρεται, όταν βλέπει το κοπάδι του να αυξάνεται, επειδή
τότε μπορεί να το πουλήσει σε μεγαλύτερη τιμή και έτσι να αποκτήσει μεγαλύτερο κέρδος. Όποιος βόσκει τα λογικά πρόβατα του Σωτήρος, χαίρεται για την πίστη, επειδή θα αποκτήσει αναμφίβολα ως αντάλλαγμα φωτεινότατο στέφανο και θα πάρει γενναιόδωρη αμοιβή από το ζωοποιό δεξί χέρι του Χριστού. **Η ιδιότητα του ευσεβούς βασιλέως και του αψευδούς ποιμένα συνίσταται**
στο να μην αποκτά κέρδη επί της γης με τις αδικίες και τις αρπαγές των ξένων
κτημάτων. Επίσης θα πρέπει να εξουσιάζει τους υπηκόους με δικαιοσύνη, φόβο του Θεού,
πίστη και αγάπη.

Λαμπρότατε και ενδοξότατε βασιλέα, να προσέξεις να μην ηττηθείς ποτέ από το πάθος της ιουδαϊκής φιλαργυρίας, την οποία ο απόστολος Παύλος αποκαλεί ειδωλολατρία και τον ζηλωτή της δαιμονολάτρη. Να θυμάσαι πάντοτε την νουθεσία του προφητάνακτος, που λέγει: «*Μη ελπίζετε επ' αδικίαν και επί αρπάγματα μη επιποθείτε· πλούτος εάν ρέη, μη προστίθεσθε καρδίαν*». Να μην προτιμήσεις αντί αυτού του προφήτη κάποιον ματαιόδοξο επίγειο σύμβουλο, επειδή η ανυπακοή στον Θεό και στην διδασκαλία των αγίων αποστόλων και προφητών Του μας καθιστά ενόχους, για τους οποίους λέγει το αψευδές ρητό: «*Επί το αυτό άφρων και άνους απολούνται και καταλείψουσιν αλλοτρίοις τον πλούτον αυτών, και οι τάφοι αυτών οικίαι αυτών εις τον αιώνα*».

«*Ψεύσεται έργον ελαίας, και τα πεδία ου ποιήσει βρώσιν*», λέγει ο θεόκλητος Αββακούμ, φωτισμένος από το θείο Πνεύμα. **Ως ελαία χαρακτηρίζεται αλληγορικά η αγία καθολική αποστολική Εκκλησία του Κυρίου και Θεού και Σωτήρα μας Ιησού Χριστού εξαιτίας της καρποφορίας αυτού του δένδρου, επειδή αφθονεί πάντοτε σε ελέη και γενναιοδωρίες του Θεού**. Ως έργο της ελαίας αποκαλεί το έλεος καθώς και τους ιερείς, που εντάσσονται κατά καιρούς στην εκκλησία για να καθοδηγούν στην αληθινή χριστιανική πίστη και να φροντίζουν περί των πενήτων, των ορφανών και των χηρών, όπως οι ιεροί κανόνες διατάσσουν αυστηρά τους σεβασμιοτάτους επισκόπους. Μήπως λοιπόν το αναφερθέν ρητό του προφήτη δεν ισχύει πλέον; Όχι βέβαια!

Μολονότι αναφερόταν κυρίως στους αρχιερείς του ιουδαϊκού λαού της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίοι μαίνονταν εναντίον του Δημιουργού των όλων και Σωτήρα όλων των ανθρώπων και ποδοπατούσαν τον νόμο του Υψίστου και τις άγιες εντολές Του, μπορεί να αναφέρεται ακόμη και στους εκπροσώπους των αγίων εκκλησιών του Θεού κατά τους καιρούς μας.

Όλα αυτά, που δόθηκαν από τους ορθοδόξους βασιλείς και χριστιανούς ηγεμόνες στην αγία Εκκλησία, **όλα τα κτήματα και εισοδήματα που καθορίστηκαν για την διατροφή των πενήτων και των ορφανών, αυτοί τα χρησιμοποίησαν προς όφελός τους. Έτσι ζουν με αφθονία, παρέχοντας πλούτη στις οικογένειες και τους συγγενείς τους**. Αντιθέτως οι αδελφοί του Χριστού, οι πένητες που υποφέρουν από την γύμνια και πεθαίνουν από την πείνα,

περιφρονούνται
από αυτούς. Έχει πράγματι χαθεί το έργο της νοερής ελαίας, δηλαδή του ελέους σε όλους τους πτωχούς και τους πένητες, έχει αποδυναμωθεί και έχει καταστραφεί.
Ποιός άλλος μπορεί να αποτρέψει αυτήν την προσβολή των ενδεών, με την οποία τους
προσβάλλουν εκτός από τον Θεό; **Αλλά και οι**
ορθόδοξοι βασιλείς οφείλουν -και μάλιστα αυτό αρμόζει στους ευσεβείς βασιλείς- **να διορθώνουν αυτά τα ελαττώματα,**
για να μην πω αμαρτήματα, των ιερέων μιμούμενοι τον ζήλο των παλαιοτέρων
ορθόδοξων βασιλέων, του Μεγάλου Κωνσταντίνου, του μεγάλου Θεοδοσίου και του
Ιουστινιανού. Τίποτα άλλο δεν συμβάλλει στην σταθεροποίηση του βασιλικού
σκήπτρου, όπως η φροντίδα για τους ενδεείς και η ευσπλαχνία προς αυτούς,
πράγματα που έρχονται με την Χάρη του Θεού.

«*Ο Θεός τοις ευθέσι τη καρδιά*». Αυτός ο μακάριος προφητάναξ είδε την
άμετρη και πολύχρονη υπομονή του παναγάθου Θεού και Δημιουργού των όλων, την οποία
Αυτός δείχνει στους άνομους ανθρώπους, σε αυτούς που ζουν με αδικία και διάφορα εγκλήματα, τα οποία όχι μόνο ανέχεται, αλλά και τους παρέχει ακόμη άφθονα την ειρήνη, την υγεία, τον πλούτο, κάθε απόλαυση και την μακροβιότητα. Έτσι νουθετεί λέγοντας, «*διά τούτο εκράτησεν αυτούς*
η υπερηφανία, περιεβάλοντο αδικίαν και ασέβειαν εαυτών» και ό,τι λέγεται παρακάτω για την ασέβειά τους. Όλα αυτά, λέγει, τους κυρίευσαν. Επειδή αυτοί «*εν κόποις ανθρώπων ουκ εισί και μετά ανθρώπων*
ου μαστιγωθήσονται». Επειδή δείχνουν αχαριστία στον Δημιουργό των όλων λόγω της υπερβολικής τους ασεβείας και της υπερηφάνειάς τους και επειδή τον ενοχλούν με διαφόρους τρόπους λέγοντας: «*και είπαν*
πώς έγνω ο Θεός; και ει εστι γνώσις εν τω Υψίστω;», γι’ αυτό και δεν υπέστησαν τιμωρία, σύμφωνα με το ρηθέν «*ον γάρ αγαπά*
Κύριος παιδεύει, μαστιγοί δε πάντα υιόν ον παραδέχεται». Γι’ αυτό «*μακάριος ο άνθρωπος*», λέγει ο ίδιος ο θείος
προφήτης Δαυίδ, «*ον αν παιδεύσης, Κύριε,*
και εκ του νόμου σου», δηλαδή με τις άγιες εντολές Σου, «*διδάξης αυτόν*». Να τον κάνεις να
κατανοήσει το βάρος των αμαρτιών του, για να τις μάθει και να αναστενάζει γι’ αυτές
με πόνο καρδιάς και να μπορέσει να λάβει την σωτηρία και την βοήθεια από τον Θεό.

Γι’ αυτό είναι καλό και
πολύ σωτήριο να ζει κανείς «*εν κόποις ανθρώπων*»,
δηλαδή να υποφέρει τις πίκρες με όλους τους εναρέτους στην παρούσα ζωή, και μαζί με αυτές να δέχεται και τις πληγές, δηλαδή να τιμωρείται πατρικά από τον Κύριο. **Ας μη θλιβόμαστε εξαιτίας των**
θλίψεων που μας επιφέρει η δίκαιη κρίση του Θεού και ας μη φαινόμαστε αχάριστοι
στον Δημιουργό μας, σαν να μας περιφρονεί Αυτός, όταν υποφέρουμε από τις προσβολές
των ασεβών.

Αντιθέτως **ας αναγνωρίζουμε, όπως ταιριάζει σε**
χριστιανούς, τις ανομίες μας, με τις οποίες αμαρτάνουμε πάντοτε ενώπιον του Θεού
μας, ας μετανοούμε πάντοτε με δάκρυα και να εξομολογούμαστε σε Αυτόν, απέχοντας
από κάθε αμαρτία, «*και αυτός εξουδενώσει*
***τους θλίβοντας ημάς*»**. Αυτή είναι η δύναμη, που δημιουργήθηκε από τον
Κύριο, και για την οποία διδάσκει ο προφήτης λέγοντας: «*Εν τω Θεώ ποιήσωμεν δύναμιν, και αυτός εξουδενώσει τους θλίβοντας ημάς*».
Ας μην εξαπατάμε τον εαυτό μας νομίζοντας
ότι θα λάβουμε την άνωθεν βοήθεια μόνο με πολύωρη προσευχή, παραμένοντας
ταυτόχρονα στα αμαρτήματά μας, επειδή γράφηκε: «*Αιτείτε και ου λαμβάνετε, διότι κακώς αιτείσθε*». Και αλλού λέγει: «*Μακράν από αμαρτωλών σωτηρία, ότι τα δικαιώματά*
σου ουκ εξεζήτησαν».

Κάθε ψυχή είναι μία νοερή,
αθάνατη, σκεπτομένη δύναμη, που ζωογονεί και κυβερνά αυτήν την εφήμερη κατοικία της καθ’ όλο τον χρόνο που της έχει ορισθεί από τον Δημιουργό. Όταν όμως κατ’ εντολήν του Δημιουργού η ψυχή εξέρχεται από αυτήν την ενδυμασία της, η ενδυμασία —δηλαδή το σώμα— παραμένει άπνοη, χωρίς αισθήσεις και κίνηση, και ύστερα από λίγες μέρες αρχίζει να εκπέμπει δυσωδία, να μαυρίζει και -αλλοίμονο!— γίνεται τροφή για τα σκουλήκια. Και **την**
ψυχή την πηγαίνουν στην κατοικία, όπου προετοίμασε για τον εαυτό της, με τα
καλά ή με τα κακά έργα της. Έτσι πηγαίνει είτε σε τόπο φωτεινό, γεμάτο από κάθε αγαλλίαση και θεία ευωδία, από τον οποίο «*απέδρα οδύνη, λύπη και στεναγμός*», και τον οποίο το Ευαγγέλιο του
Λουκά τον αποκαλεί και «*κόλπον του*
Αβραάμ», είτε στα ατελείωτα πικρά βάσανα που είναι το άσβεστο πυρ, το

φοβερό σκοτάδι, ο βρυγμός των οδόντων και ο ασταμάτητος θρήνος. Αυτό δείχνει κυρίως η παραβολή του πτωχού Λαζάρου και του άφρονος πλουσίου, που καταδικάστηκε στο πυρ της γεέννης λόγω της απανθρωπιάς του προς τον πτωχό Λάζαρο. Ο πλούσιος δεν αξιώθηκε να πάρει ούτε σταγόνα δροσερό νερό από τον πατριάρχη
Αβραάμ που σκέπασε όλους τους ανθρώπους με την φιλοξενία του. Συνεπώς, **αν κάποιος επιθυμεί να ξεφύγει από την**
καταδίκη στα αιώνια βάσανα, την οποία υπέστη ο ανόητος πλούσιος λόγω της καταφρονήσεως των πτωχών, και θέλει να αποκτήσει την γαλήνη και την παρηγοριά όπως ο Λάζαρος, αυτός **πρέπει να απομακρύνει**
με όλη την ψυχή του το μίσος προς τους πτωχούς, που είχε ο ανόητος πλούσιος. Και μάλιστα **αυτός πρέπει όχι**
μόνο να πάψει να αδικεί, να αρπάζει την ξένη περιουσία και να συσσωρεύει
μεγάλους θησαυρούς στην γη για τον εαυτό του αντίθετα από την εντολή του
Σωτήρος, αλλά και να παρέχει απλόχερα τα αγαθά στους ενδεείς, να προστατεύει
τις χήρες και τα ορφανά και να τους υπερασπίζεται
από αυτούς που τους αδικούν και λεηλατούν τα υπάρχοντά τους και να μην τους περιφρονεί,
όταν τους βλέπει πεινασμένους, διψασμένους και γυμνούς. Δεν υπάρχει για μας
άλλος τρόπος να λάβουμε την θέση εκ δεξιών του Κριτή και να ακούσουμε την μακαρία και επιθυμητή φωνή να λέγει: «*Δεύτε*
οι ευλογημένοι του πατρός μου, κληρονομήσατε την ητοιμασμένην υμιν βασιλείαν από
καταβολής κόσμου».

Όσο κάποιος υπερέχει κατά την εξουσία και την αφθονία
του πλούτου -ακόμη και αν είναι αυτός βασιλέας, ιερέας ή ηγεμόνας- τόσο πρέπει αυτός
να υπερβαίνει τους άλλους και κατά το έλεος, τις ευεργεσίες σε όσους υποφέρουν από
την πτωχεία και την ένδεια, για να μην αξιωθεί και αυτός με όλους τους άδικους να
ακούσει την φωνή του παναγάθου Κυρίου που θα μας πει: «*Εφ' όσον ουκ εποιήσατε ενί τούτων των ελάχιστων, ουδέ εμοί εποιήσατε* ». Γι' αύτό λέγει: «*Μακάριος ο συνιών επί πτωχόν και πένητα· εν ημέρα πονηρά ρύσεται αυτόν ο Κύριος*».

Οι άγιοι Πατέρες διδάσκουν ότι τρία κυρίως πάθη τυραννούν

ακατάπαυστα και με σφοδρότητα τις περισσότερες φορές, κάθε προικισμένη με τον νου
ψυχή, και ιδιαίτερα εκείνη που κρατάει το βασιλικό σκήπτρο και την εξουσία. Αυτά
τα πάθη είναι η ηδυπάθεια, η φιλοδοξία και η φιλαργυρία. **Τα**
γεννήματά τους είναι πολύ τρομερά και καταστροφικά, επειδή αυτά, σαν αιμοβόρα θηρία,
κατατρώγουν τις ανθρώπινες ψυχές και τις παραδίδουν στο αιώνιο πυρ, όταν αυτές χωριστούν
με τον θάνατο από τα σώματά τους. Τα γεννήματα της ηδυπαθείας είναι η ευχαρίστηση
της κοιλιάς με διάφορα φαγητά και η υποδούλωση σε διάφορες υπογάστριες
επιθυμίες. Από την φιλοδοξία προέρχεται το ότι ό άνθρωπος δεν κάνει τίποτα για την
δόξα ή χάριν της δόξας του Θεού, αλλά όλα προσπαθεί να τα κάνει για να ευχαριστήσει
τους ανθρώπους, για να δέχεται από αυτούς πάντοτε δόξα και έπαινο. Αν
πραγματοποιήσει την επιθυμία του, τότε φέρεται σε όλους με πραότητα και τούς ευεργετεί
μεγαλόψυχα, αν όμως μάθει ότι τον εξαπατούν, τότε λησμονεί την πραότητα,
παραδίδεται στην μανία και προσπαθεί να εκδικηθεί πιο άγρια από κάθε θηρίο
όσους δεν τον επαινούν.

Η ρίζα κάθε κακού, η φιλαργυρία, έχει ως κακό της
γέννημα την πλεονεξία, το αχαλίνωτο πάθος της συσσωρεύσεως αγαθών με λεηλασία, αδικία
και με απληστία, γεγονός από το οποίο προκύπτουν πολλές συκοφαντίες και αδικίες.
Ένας τέτοιος άνθρωπος έχει όλες τις ελπίδες του συνήθως στους θησαυρούς του και
όχι στον Θεό, και ποτέ δεν του έρχεται στην μνήμη η φοβερή μέρα της παρουσίας του
Κριτή, που θα καταδικάσει στο αιώνιο πυρ όσους ζουν και χαίρονται μέσα στην απληστία,
την αδικία και την αρπαγή της ξένης περιουσίας , όπως γράφει στην καθολική επιστολή του ο Ιάκωβος ο
αδελφόθεος: «*Άγε νυν οι πλούσιοι, κλαύσατε*
ολολύζοντες επί ταις ταλαιπωρίαις υμών ταις επερχομέναις. Ο πλούτος υμών σέσηπε

και τα ιμάτια υμών σητόβρωτα γέγονεν. Ο χρυσός υμών και ο άργυρος κατίωται, και ο ιός αυτών εις μαρτύριον υμίν έσται και φάγεται τας σάρκας υμών ως πυρ. Εθησαυρίσατε
εν εσχάταις ημέραις».

Όποιος ποδοπάτησε
και **νίκησε τα τρία προαναφερθέντα πάθη**,
είναι αληθινά αϊδίως θεάρεστος και πιστός προσκυνητής της παντοδύναμης Αγίας Τριάδος, του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. **Είναι βασιλέας και αυτοκράτωρ του εαυτού του και όλων των υπηκόων του**.
Όποιος όμως μαίνεται και καθοδηγείται από αυτά τα πάθη, ας ακούσει καθαρά αυτό που είπε ο Κύριος των όλων: «*Πας ο ποιών*
την αμαρτίαν δούλος εστι της αμαρτίας. Ο δε δούλος ου εν τη οικία εις τον αιώνα·
ο υιός μένει εις τον αιώνα». **Τί μπορεί**
να είναι πιο αισχρό, για να μην πω πιο ακόλαστο, από την περίπτωση που κάποιος εξουσιάζει
ένδοξες πόλεις και αναρίθμητους λαούς, ενώ ο ίδιος εξουσιάζεται και κατευθύνεται
από ανόητα πάθη και αποκαλείται διά του στόματος του Σωτήρος δούλος .
«*Ο νοών νοείτω*».

Ανάμεσα στα θαυμάσια χαρακτηριστικά που κοσμούν υπέροχα
την ψυχή του ευσεβούς βασιλέως, κάνοντας όλους να τον αγαπούν και να τον
επαινούν, θεωρώ το έργο της φιλοξενίας ως το πιο ωφέλιμο και απαραίτητο για την
εξουσία των ευσεβών βασιλέων. Ο ευσεβής
βασιλέας φέρεται με φιλανθρωπία, πραότητα και σεβασμό προς τους ξένους, τους εμπόρους
ή τους προσκεκλημένους του και φροντίζει με κάθε επιμέλεια για την άνετη διαμονή τους για όσο χρόνο βρίσκονται κάτω από την εξουσία του στην επικράτειά του, ώστε να μην υποστούν προσβολές εκ μέρους των εντοπίων, να μη βρεθούν κρατούμενοι διά της βίας και να μη βρουν εμπόδια κατά την επιστροφή στην πατρίδα τους. Οι ξένοι πρέπει να έχουν την δυνατότητα να έρχονται και να φεύγουν ανενόχλητοι και μάλιστα να φεύγουν με ασφάλεια, ειρήνη και τιμή. Αν έχουν καλή υποδοχή, προστασία και το ελεύθερο να επιστρέφουν στην πατρίδα τους, αυτοί οι ίδιοι λόγω της εύνοιάς του θα φέρονται φιλικά, με επαίνους και με σεβασμό. Επίσης, θα διηγούνται σε όλους την αγαθότητα του βασιλέως, επαινώντας τον πολύ ενώπιον όλων και θα μιλούν παντού για την δικαιοσύνη και την πραότητα του
βασιλέως αλλά και για την ασφάλεια που απολαμβάνουν όλοι γενικά οι ξένοι, οι οποίοι

επισκέπτονται το θεοφύλακτο κράτος του. Τί πιο συμφέρον για την εξουσία των ευσεβών
βασιλέων; Όλοι όσοι ακούσουν για την σωφροσύνη, την πραότητα και την φροντίδα
του για τους ξένους, θα του αποδώσουν ειλικρινείς ευχές και θα τον δοξάζουν με
μεγάλους επαίνους. Έτσι πολλοί θα προσπαθήσουν να έλθουν εδώ, για να
εξακριβώσουν οι ίδιοι την αγαθότητά του και να απολαύσουν την πραότητα και την υπεροχή
του. Όσοι όμως βασιλείς συμπεριφέρονται αναξίως στους ξένους, αφήνοντας ατιμώρητες
τις αδικίες, τις ατιμίες και τις ταλαιπωρίες που τράβηξαν, θα προκαλέσουν την
δυσαρέσκεια και την κακολογία των ίδιων των ξένων, αλλά και εκείνων, στους οποίους
οι ξένοι θα μιλήσουν για την περιφρόνηση και την αδικία που συνάντησαν — γι’ αυτά,
όμως, δεν θα μιλήσω. Ο καθένας, που σκέπτεται σωστά και λογικά, όχι μόνο το
ξέρει ο ίδιος, αλλά και δεν θέλει να το ακούσει. Επομένως, ας μην σκεπτόμαστε απλοϊκά,
όπως οι χωρικοί που ασχολούνται με το κυνήγι περιστεριών. Αυτοί για να πιάσουν
ένα κοπάδι περιστέρια αλείφουν με ευωδιαστό μύρο τον λαιμό μιας σπιτικής
περιστέρας και την αφήνουν να πετάξει στο κοπάδι των άγριων περιστεριών. Όταν
αυτή τα πλησιάσει και τα άλλα περιστέρια μυρίσουν το άρωμα του ευωδιαστού
μύρου, με το οποίο είναι αλειμμένος ο λαιμός της, την ακολουθούν, και τότε αυτή
τα μεταφέρει εύκολα στο σπίτι των κυρίων της. Οι ευσεβείς βασιλείς θα πρέπει να
μιμούνται αυτήν την σοφία των κυνηγών και με καλή θέληση και με σεβασμό να αφήνουν
τους ξένους να φύγουν, αν επιθυμούν να λάβουν έπαινο και να έχουν φιλικές
σχέσεις με όλους τους λαούς. Άλλωστε και οι πόλεις που βρίσκονται υπό την
εξουσία τους θα κοσμούνται κατ’ αυτόν τον τρόπο και θα είναι γεμάτες από ανθρώπους
έμπειρους στην σοφία, στον λόγο και στην τέχνη. Επειδή κάθε άνθρωπος επιθυμεί να
πάει εκεί, όπου ακούγεται ότι η τέχνη του λόγου, ή η τέχνη που ξέρει αυτός,
χαίρουν εκτιμήσεως.

Είπε ο φιλόσοφος Μένανδρος ότι τρεις είναι οι
κύριες αρετές που κάνουν ένδοξο και πολύχρονο το ορθόδοξο επίγειο βασίλειο.
Πρώτη είναι η αλήθεια, δηλαδή η δικαιοσύνη του δικαστηρίου που δεν κοιτάξει τα
πρόσωπα των αντιδίκων και δεν δωροδοκείται. Δεύτερη, η σωφροσύνη, δηλαδή η αγνότητα
της ζωής και η αναχαίτιση των φυσικών τάσεων με την θεάρεστη εγκράτεια, και τρίτη

η πραότητα προς τους υπηκόους μαζί με τον φόβο του βασιλέως με σκοπό την
βελτίωση και όχι την καταστροφή τους. Ο βασιλέας, που κατευθύνει την ζωή του με
αυτές τις τρεις αρετές είναι πραγματικά ορθόδοξος βασιλέας και έμψυχη εικόνα του
ιδίου του Ουρανίου Βασιλέως.

(Πηγή: Αγίου Μαξίμου Γραικού «Λόγοι»
τ. α΄)